

Nu vallen wij Hem niet tegen. Onze slechtste gedachten verrassen Hem niet. Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten. Maar wel staat Hij voor ons, blik op ons in de ziel, waar alle dingen voor Hem naakt en geopend zijn.

En Hij vraagt ons nog, wat Hij toen vroeg: „Waarom?”

En wee onzer, wanneer dat: „waarom?” ons niet verteedert, gelijk het de Schriftgeleerden niet verteedert heeft. Dan zijn we op weg den Zoon van God wederom te kruisigen en openlijk te schande te maken.

Onze gedachten! Hoe schamen we ons, dat Hij ze ziet. Indien we ze maar voor Hem bewust leeren openleggen: „Heere, doórzie mij!” Indien we maar kennen het gebed: „Heere, doórgroond mij en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten en zie of bij mij een schadelijke weg zij en leid mij op den eeuwigen weg”.

Dan vernieuwt Zijn Geest onze gedachten, onze innerlijke overleggingen, de intiemste roerselen van ons hart. En door de tranen van onze zelfaanklacht heen, glimlacht onze ziel Hem tegemoet: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb!”

G. R. K.

KERKELIJK LEVEN.

Het geschil tusschen onze Amerikaansche broeders.

I.

Gaarne wil ik met een dankbetuiging beginnen. Van de andere zijde van den Oceaan worden mij geregeld brieven gezonden en het getal korrespondenten wordt met de week grooter.

Nu is het mij niet mogelijk al deze brieven particulier te beantwoorden.

Misschien breekt spoedig de tijd aan, dat ik met de vriendelijke brieven van mond tot mond kan spreken en hun een warmen handdruk geven.

Laten zij nu niet denken, dat ik aan hun brieven geen waarde hecht.

Het tegendeel is het geval.

Voor mij vertegenwoordigen ze iets kostelijks. Ik leer de toestanden onder de Gereformeerden in Amerika op die manier des te beter kennen.

Kan dus ook langzamerhand een weinig beter oordeelen over de kwesties, die daar hangende zijn.

En al ware het alleen maar krachtens solidariteitsgevoel — neen, laat ik het anders uitdrukken — krachtens mijn geloof aan de gemeenschap der heiligen, stel ik in wat onzen broeders in Amerika wedervart, het hoogste belang.

Daarom zou ik mijn korrespondenten willen verzoeken: ga toch door met schrijven.

Ik weet wel, als men geen antwoord ontvangt, verdwijnt vaak de lust om de korrespondentie toch voort te zetten.

Maar men heeft hier immers met bijzondere omstandigheden te doen?

Men ontvangt wel antwoord, echter niet particulier, doch in 't gemeen.

Ook in deze artikelen.

Vóór nog het eerste der nader te noemen boeken in mijn bezit was, wendde men zich van verschillende zijden tot mij om mijn oordeel daarover te zeggen.

En nu ik het, dank zij de goede zorgen van schrijvers en uitgevers, ontvangen heb, kom ik gaarne eenigszins aan hun verlangen tegemoet.

Dit boek is getiteld „Van Zonde en Genade” door Ds H. Danhof en Ds H. Hoeksema.

Daartegen heeft Ds J. K. van Baalen een boek het licht doen zien: „Nieuwigheid en dwaling”, uitgegeven bij Eerdmans-Sevensma Co., „The Reformed Press”, Grand-Rapids.

Als men in aanmerking neemt, dat het eerste werk 289 bladzijden telt en het tweede 202, dan zal men het zeer zeker in ons billijken, dat wij ze niet hoofdstuk voor hoofdstuk gaan analyseren.

Anders zou onze artikelenreeks te zeer uitdijen en daarbij mag niet worden vergeten, dat deze kwestie hier in Nederland niet leeft.

Nu zullen onze lezers gaarne iets vernemen aangaande leergeschillen bij onze Amerikaansche broeders en ze zullen met liefde hun belangen daarvoor een oogenblik op zij zetten, maar ik mag toch van hun geduld niet al te veel vorderen.

Daarom wil ik probeeren, wat ik op dit oogenblik over deze zaak te zeggen heb in een drietal artikelen, als het kan, saam te vatten.

De beide boeken, die hier voor mij liggen, karakteriseren den toestand.

Eigenlijk staat de kwestie in Amerika op een dood punt.

‘t Is wellicht wel wat sterk gesproken, maar men krijgt zoo den indruk, dat men niet verder kan.

Niet, dat de broeders onder elkander uitgepraat zijn.

Maar er zit geen schot in.

Men staat als twee partijen tegenover elkander, elk heeft haar eigen aanhangers, zoo af en toe gaan er weleens uit de eene partij naar de andere

over, de felheid wordt er niet minder op, de middenstof ontbreekt evenmin.

Maar het ijs zit vast.

Het begint nog niet te kruien.

En nu hopen velen maar op de Generale Synode, welke den 18den Juni van dit jaar staat te worden gehouden.

Als ik mij niet vergis, dan denken sommigen, dat deze de zaak dadelijk tot een beslissend einde kan voeren.

Nu gaat in Amerika alles wel in wat sneller tempo dan hier.

Wij voor ons benijden het daarom weleens.

Waarlijk, het gaat bij ons, ook in kerkelijke zaken, niet zoo zelden op z'n elf-en-dertigst.

Doch hoezeer we den bekwaamen spoed minnen, toch geloof ik niet, dat de Synode der Chr. Geref. Kerk in Amerika het dit jaar reeds tot een beslissing zal durven voeren.

Men bedenke toch wel, dat er vaak op hartschietelijke wijze gestreden wordt.

Besluit nu de Synode naar den eenen of anderen kant of pleistert ze zoo maar wat, dan wekt dit vanzelf ontevredenheid en deze kan mogelijk tot scheuring leiden.

Daarom, als men een waarschuwing van ons wilde aannemen, zou het deze zijn: wacht u voor overijling.

In dit stadium een definitieve uitspraak te doen, zou gevaarlijk zijn.

Eenvoudig, omdat nog geen definitieve uitspraak mogelijk is.

Daarvoor moet de zaak eerst grondiger bestudeerd worden.

Hoeveel hulde wij ook hebben voor den schrijver van de predikanten Danhof, Hoeksema, Van Baalen, Zwiers e.a., de kwestie zelf staat nog niet volkomen helder en klaar voor oogen.

Ik zeg niet, dat men de taktiek moet volgen: tot elken prijs moet scheuring vermeden.

Maar het is hier de vraag: kan scheuring, afscheiding, uitbanning niet vermeden?

En dan geloof ik, dat het meest noodige nog onbeproefd is gelaten.

N.l. de zaak door grondige studie van alle kanten te belichten.

Het past mij niet de Amerikaansche Synode advies te geven.

Maar ik mag misschien wel den wensch uitspreken, dat zij op de zaak zelf niet inga, maar een commissie benoeme, om deze te onderzoeken en op een andere Synode daarover te rapporteren.

In Nederland heeft men daarvan de gezegendste resultaten gezien.

En nu stel ik mij volstrekt niet op het standpunt, dat de Amerikaansche Gereformeerden de Nederlandsche moeten copieeren.

Integendeel, Het Amerikaansche leven stelt eischen, die met de onze soms geen overeenkomst hebben. Daarom hebben onze broeders daar met hun omstandigheden te rekenen.

Toch sluit dit niet uit, dat men in kerkelijke zaken wel van elkander leeren kan.

En dan meen ik, dat de door mij aangewezen weg, die ongetwijfeld ook menigen Amerikaanschen broeder reeds voor oogen stond, de uitnemendste is.

— 10 à 20 pCt op het predikantstraktement.

Van meer dan één kant wordt mij bericht, dat menige kerkeraad aan het bezuinigen is op de predikantstraktementen.

Dat gebeurt in verschillende vormen.

Soms is het een predikant of een der predikanten eener kerk, die hiertoe het initiatief neemt. Hij wil, dat de predikanten in bezuiniging een voorbeeld geven.

Dan weer trekt de een of andere vrijmoedige ouderling de stoute schoenen aan en maakt de zaak aanhangig. Dominee wil geen opschudding en verdeeldheid verwekken en stemt toe. Of ook, hij laat niet met zich sollen en hij weigert. Verstandhouding wordt niet al te best.

Ook op een derde manier schijnt te worden gewerkt. Als een gemeente haar veelgeliefden herder en leermeester door den dood verliest of hij haar verlaat met emeritaat of omdat hij zich aan een andere kerk verbindt, worden voor opnieuw aan het beroepen te gaan, de hoofden bij elkander gestoken en maakt al dit spoedig een onderwerp van beraadslaging: moeten wij dat hooge traktement handhaven? Kan er niet wat af?

Als argument dient daarbij, dat de loonen overal dalen.

En tot 10 of 20 pCt komt men dikwijls, door de regeering na te volgen in haar houding tegenover de ambtenaren en ambtenaressen.

Nu moet dit bij ons vaststaan, dat loonsvermindering over het algemeen niet uitblijven kan. Men mag daar nooit lichtvaardig toe overgaan. Maar zal ons land de concurrentie met het buitenland kunnen volhouden, dan moeten onder meer de loonen in 't gemeen naar beneden. Daar is geen kwestie van.

Echter moet daarbij geïndividualiseerd worden. Alle gevallen staan niet gelijk. Er zijn er, wier salaris verdubbeld of verdrievoudigd is, zoodat zij den index der levensduurte vooruitliepen. Bij hen kan de traktementsverlaging beter 20 pCt lijden, dan bij iemand, die slechts 50 pCt ontving. En ook

dat is nog te algemeen gesproken. Er kunnen groepen zijn, wier werk altijd te weinig is gewaardeerd, die ook bij de verhooging beneden anderen werden gesteld en die billijkheidshalve van verlaging moesten verschoond blijven of anders een geringere verlaging ondergaan. Daarbij komen nog persoonlijke, huiselijke en andere omstandigheden, die niet altijd uit te zoeken zijn. Men moet zich dan ook niet voorstellen, dat de individualisatie bij de traktementsverlaging geheel is door te voeren.

Dit heeft ook de Regeering gevoeld. Zij sprak wel van een verlaging der ambtenaarstraktementen met 10 pCt, maar dit is provisioneel en eer de 20 pCt worden toegepast, zal vooraf een individueel onderzoek worden ingesteld. Voor het oogenblik moest de Staat op zijn eigen huishouding bezuinigen, wilde hij een sluitend budget krijgen; hij besloot om de tering naar de nering te zetten en vroeg daarom 10 pCt van alle ambtenaren. Hij deed dit omdat dit niet anders kon. De bezuiniging moest dadelijk toegepast. Daarom kon de meer individuele toepassing geen plaats vinden. De tijd ontbrak.

Kan men dit alles nu zoo maar voetstoots op de kerk en haar predikanten overbrengen?

Moet ook hier niet in het oog gehouden, dat kerk en staat twee zijn?

Eerst een woord over de hoogte der predikantstraktementen.

Ze zijn in den loop der crisisjaren, men mag wel zeggen: algemeen, op beter peil gebracht.

Er zijn stadsgemeenten, waar het predikantstraktement niets meer te wenschen overlaat.

Ook plattelandsgemeenten.

Maar het meerendeel is zoover nog niet.

Het meerendeel der predikantstraktementen staat nog altijd beneden peil.

Al is het moeilijk een vasten waardemeter aan te leggen, toch ontbreekt het niet aan een peilschaal.

Ieder zal dunkt ons gaarne toestemmen, dat het traktement van een predikant minstens anderhalf maal zoo hoog dient te zijn, als dat van een hoofd der school.

Zijn academische opleiding alleen geeft hem hierop reeds aanspraak, om nog te zwijgen van de opvoeding zijner kinderen in het milieu, waartoe hijzelf behoort.

Maar — op hoeveel plaatsen staan beide traktementen in de rechte verhouding.

Alleen het feit, dat vele onderwijzers zich buitenslandsche reizen konden permitteeren, terwijl de meeste predikanten zich dit genot moesten onthouden, spreekt reeds mee.

Nu bedoelen we hiermee vanzelf niet om de onderwijzers hun positieverbetering te misgunnen, maar alleen om op den misstand te wijzen, dat de predikantstraktementen voor een groot deel toch te laag zijn gebleven.

Wat de staat niet kan, kan de kerk elk oogenblik. Zij is in staat om te individualiseeren.

Zij vrage slechts: hoeveel verdient het hoofd eener christelijke school, (desnoods trekke men er reeds de 10 pCt af) en is het traktement van onzen dominee nu wel minstens 1½ maal zoo hoog.

En ik maak mij sterk, dat in de meeste gevallen de konklusie zal moeten luiden: er mag niets af, er moet nog noodig iets bij.

De staat is weleens gedwongen met het „domme potlood” te werken, maar de kerk niet.

Daarenboven heeft de kerk haar eigen huishouding en zich niet te storen aan wat in deze de staat doet.

Als gij met uw geld kunt rondkomen, zult gij toch niet redeneeren: omdat de staat 10 à 20 pCt inkrimpt op haar huishouding, acht ik het mijn plicht, dat ook te doen. Mijn vrouw krijgt de volgende maand 20 pCt minder huishoudgeld, de dienstboden 20 pCt minder loon, de kinderen 20 pCt minder zakgeld en ik ga den huisbaas eens spreken over 20 pCt huurverlaging.

Dat zou al een heel averechtsche redeneering zijn.

Maar wanneer nu een kerk kan rondkomen, al moet zij zoo nu en dan eens een extra beroep op de gemeente doen, dan zou ze toch even verkeerd handelen, met haar predikant te vragen: kan er niet 10 of 20 pCt af? Een kerk, die zich respecteert, doet zoo niet. Zoolang zij niet voor een ernstig tekort staat, dat niet te dekken is (gelijk dat bij den staat het geval is), moet zij de staatsmanieren niet navolgen. Daarvoor zij ze te zeer zichzelf.

Predikanten mogen dit m.i. niet aanmoedigen. Ik mag hier niet al te duidelijk zijn. Maar wanneer een predikant, die over eigen middelen beschikt, er voor ijvert, dat de predikanten in dezen duren tijd wat van hun traktement zullen laten vallen, dan lijkt dit wel heel edelmoedig, maar hij heeft goed spreken. De anderen zouden ook wel zoo willen spreken, mits ze een even groot kapitaalje hadden.

Eenigszins bemiddelde predikanten hebben een schooner roeping.

Zij hebben zonder er groote ruchtbaarheid aan te geven jaarlijks voor een flink bedrag in de vaste bijdragen in te tekenen, geheel vrijwillig, een bedrag, dat ruim opweegt tegen de verlaging, die zij ook hun minder bedeelden collega's zouden willen opleggen.

Onze kerken mogen een en ander wel biddend overwegen.

Laat gij
behoefte
te worden
op worde
Want d
den os z

— Toeroj

Het ker
gerd, is v
Zoo ko
bouw ter
Wij zijn
den thaus
voor Was

— Bidden

De volg

Ree
andere
tieleve
voorko
ook de
schred

Nim

van d

‘t V

reis ze

van bi

percen

zijn k

v e l

‘t G

onze v

hede

zal he

Er z

behoef

den i

anders

is het

en ha

lippen

heffen

Doel

een g

d e n

Ik w

kunnet

verke

lijke

(afhan

‘t is

ling, v

gebru

juisten

onstar

bepaak

firma

maal

op te

z'n ma

beenen

eische

dan ve

Zoo

schen

en ka

nalater

U g

z'n ge

gebaar

Wan

ontnoe

die de

dit ni

Kunt

een a

of er

gema

die di

Eent

velen

jaren t

daardo

groot

hun h

Ik z

kunnen

zaak d

waar

medew

staande

twijfel

met on

wel ee

Hierin

De reis

des geb

Al de b